

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΕΡΓΑ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΦΙΛΗΤΑ.

Ἐπιστολιμαῖα διάλεξις

περὶ

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ ΚΑΡΤΑΝΟΥ, ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΥΔΙΤΟΥ

καὶ

ΠΑΧΩΜΙΟΥ ΤΟΥ ΡΩΖΑΝΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ὅρα Φυλ. KB'.)

Διὰ τὰ ἀρχίσω ἀπὸ τὸν πρῶτον. Ἐπὶ τοῦ τίτλου τῶν ἀνωτέρω σημειω-
θεῖσων τοῦ Θησαυροῦ ἐκδόσεων, τῶν ἐν ἔτει 1603 καὶ 1618, ὀνομάζεται
οὗτος « Δαμασκηνὸς ὑποδιάκονος καὶ Στουδίτης Θεσσαλονικεύς. » Ἐπειδὴ
δὲ, ὡς εἶδομεν εἰς τὰ ὀπισθεν, ἀναφέρεται καὶ ἄλλη τοῦ βιβλίου ἐκδοσις
ἀρχαιοτέρα γενομένη τὸ 1528, ἡ πρώτη ἀναμφιβόλως, ἐκ τούτου δυνά-
μεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, νέος ἔτι ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ὑποδιάκονος, εἶχεν
ἐκδώσει τότε προσφάτως τοὺς λόγους τούτους, οἱ ὅποιοι ἐτυπώθησαν ἐφ'-
ἑξῆς πολλάκις μέχρι τῶν ἡμερῶν μας· καὶ συμπίπτει λοιπὸν νὰ ᾖναι
ἐφ' ἱκανὸν μέρος τοῦ βίου του καὶ σύγχρονος τοῦ Ἰωαννικίου, περὶ τοῦ
ὁποίου ἀνωτέρω διαλέβομεν. Ὁ Δαμασκηνὸς μὲ τὴν πρόδον ὁμῶς τῶν
χρόνων ἐπροβιβάσθη καὶ εἰς τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, προχειρισθεὶς ἐπί-
σκοπος Λιτῆς καὶ Ῥενδίνης, ἡ ὁποία εἶναι μία τῶν ὑπὸ τὸν Θεσσαλονίκης
τελουσῶν ἐπισκοπῶν, εἰς τὴν δευτέραν λεγομένην Θεσσαλίαν, ἥτοι εἰς τὴν
Μεσημβρινὴν Μακεδονίαν· ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον φαίνεται εἰς μίαν τῶν ἐν
τῷ IV βιβλίῳ τῆς Τουρκογραφικῆς ἐμπεριεχομένων ἐπιστολῶν τὴν μδ'. ἐπι-
γραφομένην « Τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ Πα-
τριάρχῃ », ἐνθα ὑπογράφεται « κατὰ πάντα δοῦλος τῆς σῆς παναγιότητος
Λιτῆς καὶ Ῥενδίνης Δαμασκηνός. » Προσέτι δὲ μὲ τὸν αὐτὸν τίτλον φαίνε-
ται εἰς τὴν ἐν ἔτει 1564 ἐπὶ σιμωνίᾳ γενομένην Καθαίρεσιν τοῦ Πατριάρ-
χου Ἰωάσαφ τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ἐνθα μετ' ἄλλων ἐξήκοντα ἀρχιε-
ρέων συνυπογράφεται, λέγων « Ταπεινὸς ἐπίσκοπος Ῥενδίνης Δαμασκηνός
ἔχων καὶ τὴν γνώμην τῶν Σεβείων ὑπέγραψα (ιδ. Turcogr. p. 174)· ὁ αὐ-
τὸς δὲ κατὰ τὸ 1575 ἔτος, ὡς μανθάνομεν ἀπ' ὅσα γράφει ὁ Κρούσιος (ἐνθ.
ἀνωτ.) ἐξ ἐπιστολῆς Στεφάνου Γεραχίου, σημειωμένης 27 Νοεμβρίου ἐκεῖ-

νου τοῦ ἔτους, ἦτον ἀρχιεπίσκοπος Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, καὶ ἑξαρχὸς Αἰτωλίας· ἐτελεύτησε δὲ εἰς ταύτην τὴν Διοίκησιν καὶ τὸ ζῆν, καθὰ ἀπὸ τοῦ ἐξῆς μαρτυρεῖται ἐπίγραμμα Συμεῶν Ἱεροδιακόνου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ κεφαλῆς ἀναγινώσκεται συγγραμματίου τινος τοῦ Δαμασκηνοῦ περὶ φύσεως ζώων, εἰς ἓν τῶν Ταυρινικῶν Ἑλλ. Χρῶν, ὑπ' ἀρ. 248. (Catal. Codd. Gr. Taurin pag. 367).

Συμεῶν τοῦ Ἱεροδιακόνου (α) εἰς τὸν σοφώτατον Μητροπολίτην Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Κύριον Δαμασκηνὸν καὶ τὴν αὐτοῦ βίβλον.

Τὸν πάρος εἵκελον Ἀθανάτοις γράψαντα τάδ' ἄνδρα

Φεῦ κόνις Αἰτωλῶν κρύψεν ἄδηλον ἄλις·

Ἑλλήνων μὲν τὴν σοφίαν βαρὺς ὤλεσεν αἶδον,

Ὅς δὲ φιλέλληνας πάντας ἀπωρφάνισεν.

Μνημονεύει τοῦ Δαμασκηνοῦ μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ ἱεροκλήρυκος Θεοφάνους, ὁ Μονεμβασίας Δωρόθεος (Συνοψ. Ἱστορ. Σελ. 442, Ἐκδ. Βεν. 1814) μὲ ταῦτα τὰ λόγια. «Τότε ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας Διονυσίου (τὸ 1551) ἦτον καὶ ὁ πολὺς καὶ μέγας ἄνθρωπος ὁ κὺρ Θεοφάνης, καὶ εὐγαλε μαθητὰς πολλοὺς καὶ θαυμαστοὺς Θεωῶν τὸν Θεσσαλονίκης, Ἀρσένιον Τορνόβου, Δαμασκηνὸν Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, Μεθόδιον τὸν Μελενίκου, Ἱερόθεον τὸν Μονεμβασίας. »

Τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐκδομένον διὰ τύπου σύγγραμμα δὲν μᾶς εἶναι γνωστὸν ἄλλο παρὰ μόνον ὁ Θησαυρὸς ἥτοι οἱ λόγοι οἱ τυπωθέντες ἐν Βενετίᾳ πολ-

(α) Ὁ Συμεὼν οὗτος εἶναι ὁ αὐτὸς, στοχάζομαι, καὶ ὁ Συμεὼν ὁ Καθάσιλας, τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Τουρκογραφικίαν (Σελ. 103) δύο ἐπιστόλια, τὸ μὲν πρὸς Στέφανον τὸν Γερλάχιον, τὸ δὲ πρὸς Κρούσιον, καὶ προσέτι (Σελ. 460—61) πρὸς τὸν αὐτὸν Κρούσιον ἐπιστολαὶ ἑτεραι δύο, ὅπου εἰς τὴν δευτέραν περιγράφει τὴν τότε κατάστασιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, τῶν κατοικῶν αὐτῆς, καὶ τῆς γλώσσης των, ὑπογράφεται δὲ εἰς αὐτὴν Συμεὼν Καθάσιλας ἐκ πόλεως Ἀκαρνανίας, τῆς Ἑλλάδος, Ἀκαρνανίαν ἐνοῶν τὴν Ἄρταν· διῆγε δ' οὗτος τὸν βίον ποτὲ ἐν Παταβίῳ σπουδάζων, ὡς ἐξάγεται ἀφ' ὅσα περὶ αὐτοῦ γράφουσι δύο Γερμανοὶ πρὸς τὸν Κρούσιον, γνωρίσαντες αὐτὸν ἐκεῖ, ὁ Στουάρτιος καὶ Σχρευλίνιος (ἴδ. Τουρκογραφικίαν Σελ. 495, καὶ 500). Καὶ τούτου τοῦ Συμεὼν ἴσως εἶναι δύο ἐπιστολαὶ ἀπὸ Παταβίου πρὸς Γαβριὴλ Φιλαδελφείας, ἡ δευτέρα μὲ σημείωσιν, 1582, ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ Λαμίου (Delic, erud. An. 1744 pag. 500 καὶ 160)· ἀλλ' εἶναι πάντως ὁ αὐτὸς καὶ ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον γράφει Φραγκίσκος ὁ Κόκκος θαργηλιῶνος ὀγδοῇ φθίνοντος 1602· ἡ ἐπιστολὴ ἐπιγράφεται « Τῷ ἐσιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ Ἱεροδιακόνῳ Κυρίῳ Συμεῶνι Φ. ὁ Κόκκος ὁ μικρὸς ἐν διδασκαλίῳ εὖ πράττειν (ἴδ. Θεοφ. Κορυδ. περὶ Ἐπιστολ. τύπων, Londini 1625, pag. 89 seq) »

λάκις ἀπὸ τοῦ 1528 μέχρι τοῦ 1844, οἵτινες ἀρεταί, ὡς ὑπάρχουσι, καὶ εἰς τὴν κητέλῃ τῶν κοινῶν ἀρμοσμένοι, δὲν ἐστάθησαν ὀλίγης ὠφελείας προξενιοι, στηρίζοντες εἰς τὴν πίστιν πολλοὺς, καὶ πολλοὺς ἐνισχύσαντες εἰς τὰς θλίψεις καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μαρτύριον καθ' ὅλην τὴν μακρὰν τῶν περασμένων χρόνων τῆς αἰχμαλωσίας περίοδον. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, φίλε μου, ὅτι τὰ εἰς τὴν ἀπλὴν διάλεκτον ἐκδιδόμενα πάντοτε θεησκευτικά βιβλία τούτου τοῦ εἵδους, ὅχι μικρὸν ἐσύνηναι εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν διάσωσιν, μὲ τὸ νὰ ἐστήσαν οἶόν τι ἔμφραγμα κατὰ τῆς ἀποστασίας, ἥτις εἰς τοὺς γείτονας Ἀλβανοσλαβικοὺς λαοὺς τόσον εὐκολον εὔρε τὸν δρόμον, διὰ τὴν ἐξ αἰτίας τοῦ ἀγραμμάτου τῶν γλωσσῶν τῶν ἑλλειψὶν εἰς αὐτοὺς ὁποιωνοῦν συγγραφῶν τοιούτων.

Ἐκτὸς τοῦ Θεσαυροῦ ἔγραψεν ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ἄλλα τινα, τὰ ὁποῖα σώζονται ἐν χειρογράφοις εἰς διαφόρους ἐν Ἰταλίᾳ βιβλιοθήκας.

1. Εἰς χειρόγραφον τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ταυρίνου ὑπ' ἀρ. CCXLVIII εὐρίσκεται συλλογὴ τις περὶ ζώων μετὰ τὴν τὴν ἐπιγραφὴν « Δαμασκηνοῦ Ἀρχιερέως Στουδίτου συνάθροισις ἀπὸ τῶν βιβλίων τῶν παλαιῶν φιλοσόφων, ὅσα εἶπον περὶ τῶν πετεινῶν, ὀρνέων, καὶ περὶ τῶν χερσαίων ζώων, καὶ περὶ τῶν θαλασσίων, καὶ μετάφρασις ἐπὶ τὸ κοινότερον (ιδ. Catul. Codd. gr. Taurin. p. 367). Τὰ κεφάλαια τῆς συναθροίσεως ταύτης εἶναι ἐννεήκοντα ἕν, τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων προηγεῖται τὸ ὅπισθεν σημειωθὲν ἐπίγραμμα Συμεὼν τοῦ Ἱεροδιακόνου, εἶναι δὲ ἡ αὐτὴ ἐκείνη συνάθροισις, τὴν ὁποῖαν σημειώνει ὁ Ἀλλάτιος εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς παρὰ Λεκυηνοῦ (Lequien) ἐκδόσεως Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὅτι ἀνέγνωσε παρὰ Πέτρῳ Βελλίᾳ τῷ Ῥωμαιοῦ, καὶ τὴν ὁποῖαν λέγει, ὅτι συνάξας ὁ Δαμασκηνὸς ἐκ τοῦ Αἰλίου, Φιλῆ, Ἀριστοτέλους καὶ ἄλλων εἰς κεφάλαια ἐννεήκοντα καὶ εἰς κοινὴν συνθεμένην γλῶσσαν ἐπεμψε δῶρον πρὸς Μιχαὴλ Καντακουζηνὸν μέγαν Λογέστικον (α). Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς « Συνῆθειαν ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅταν

(α) Ὁ Μιχαὴλ ὁ Καντακουζηνὸς, τὴν πατρίδα Ἀγχιαλίτης, ἦτον ὁ πλουσιώτατος τότε καὶ ισχυρότατος τοῦ γένους τῶν Γραικῶν, ὅστις διὰ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἐμπειρίας τῆς Τουρκικῆς γλώσσης καὶ τῶν Τουρκικῶν πραγμάτων εἶχε προχωρήσῃ τόσον εἰς τοὺς Κρατοῦντας, ὥστε αὐτὸς ἦτον τὰ πάντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, προβιδάζων καὶ καταβιδάζων ἀρχιερεῖς, καὶ δημοτικά καὶ ἐκκλησιαστικά διατάσσων καὶ διεξάγων κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θέλησιν. ἀγχορίστη ἔμως διὰ προσηγῆς τοῦ Σουλτάν Ἀμουράτου ἐν ἔτει 1574 εἰς τὴν Ἀγχιάλον τὴν πατρίδα του ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἐπὶ κατηγορίᾳ ὅτι ἤγειρε ταραχὴς εἰς τὴν Βλαχολομδαυίαν, καὶ ἐδημεύθη πᾶσαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν. (Ἰδ. Πολιτ. Ἱστορ. ἐν τῇ Τουρκογραφικῇ Σελ. 43). Εἰς τὸν Μιχαὴλ τοῦτον ἡ Μιχαλὴν εἶναι ἐν τῶν ἀσμάτων τῆς Συλλο-

θέλουσι νὰ ἰδοῦσι τινα μέγαν ἄρχοντα.» Παρόμοιόν τι περὶ πετεινῶν καὶ περὶ ζώων εἰς ἀπλὴν διέλεκτον ἐνθυμούμαι νὰ κεῖται εἰς τὸ τέλος μιᾶς τῶν πολλῶν ἐν Βενετία ἐκδόσεων τοῦ Εἰρηολογίου, καὶ ἔνν ἀρχίζῃ μὲ τὰ αὐτὰ λόγια τοῦ προλόγου, τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα, καὶ ἔχῃ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν κεφαλαίων, τὸ ὅποιον δὲν δύναμαι τῶρα νὰ ἀληθοποιήσω, θέλει εἰσθῆαι ἀναμφιβόλως τότε ἡ χειρόγραφος αὕτη συνάθροις τοῦ Δυμασκηνοῦ, ἐκδομένη τέως διὰ τύπων, ἢ καὶ ἀνωδύμως.

2. 'Ο Ἀλλάτιος εἰς τὰ αὐτὰ προλεγόμενα τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἰωάννου Δυμασκηνοῦ ἀναφέρει χειρόγραφον προσέτι ἐπιγραφόμενον. « Δυμασκηνοῦ ἐπισκόπου Ῥονδίνης (γρ. Ῥενδίνης) διάλογος μετὰ τοῦ Ἡγουμένου τῆς

γῆς τοῦ Φωριέλλου (Fauriel Chans, popul. T. 1. Pag. 212) ἐκτραγωδοῦν ταύτην τὴν συμφορὰν του, τὸ ὅποιον ὁ λόγιος οὗτος Γάλλος, εἰρὼν εἰς ἐν τῶν ἀντιγράφων τῆς Βκπ. ἐν Παρίσιος βιβλιοθήκης ὑπ' ἀρ. 317, ἐξέδωκε σημειόνων μόνον ὅτι ἡγνάζει ἂν περὶ τοῦ διαλαμβανομένου εἰς αὐτὸ γεγονότος εἰρίσκεται τι ἔχνος εἰς τὰς ἱστορίας. Τὸ ἄσκη εἶναι τὸ ἐξῆς—

Θέλω νὰ κάτῳ νὰ τᾶς ᾤω, πολλὰ νὰ θαμαχθῇται.

Τὶς ἦτον ποῦ τὸν ἔλεγον κυρίττης ὁ Μιχάλης.

Εἶχε τὸν βίον ἀρίφνητον, τὴν ἀφεντιὰν μεγάλην.

Καὶ κάθονταν στὸ σπῖτι του, κακὸ δὲν εἶχε ὁ νοῦς του.

Ἐνα ῥοκᾶν ἀνάγνωσαν μέσα εἰς τὸ Διβάνι.

Ὅπου τὸν κόσμος χάλασε, τὸν πόλεμο γυρεύει.

Ὡς τ' ἄκουσεν ὁ βασιλιᾶς, πολλὰ τοῦ κακοφάνη.

Μηνᾶ τὸν Καπιτζίμπασιν, γοργὰ τὸν συνταχάινει,

« Γοργὰ νὰ πᾶς στὸν Ἀγελὸν, στὸ σπῖτι τοῦ Μιχάλη,

« Ἐκεῖ ὀμπρὸς ᾗ τὴν πόρταν του νὰ ᾄῃς νὰ τὸν κρεμάσῃς,

« Καὶ τὸν μικρόν του τὸν υἱὸν νὰ ᾄῃς νὰ τὸν ἐπισάσῃς.

« Φυλάγου καὶ ἀπ' τὸ πρᾶγμα τοῦ βελόνι νὰ μὴ χάσῃς. »

Μετάνυχτα ἐξπόρτισε, ὅς τὸν Ἀγελὸν ἐπῆγε,

Ὡσὰν πούλιν ἐπέταξεν, ὅσων σαγίτα πῆγε.

Σὺν τὸν δὲν ὁ Μιχάλμπης, ἐπροσηκώθηκε τον.

« Ἦρθες καλῶς, ἀφέντη μου, κάτσε νὰ γευματίσῃς. »

« Δὲν ἦρθα γὼ διὰ τὸ φαγῖ, οὐδὲ διὰ τὸ ποτῆρι.

« Τὸν λόγον ποῦ πε ὁ Βασιλιᾶς, τὸ θέλημα νὰ κάμω. »

Καὶ τὸ σχοινὶν ἐπέταξε, καὶ τὸν λαιμὸν τοῦ εὔρηκε,

Καὶ εὐθὺς ὀμπρὸς ὅς τὴν πόρταν του, πιάνει τον, καὶ κρεμᾷ τον,

Καὶ τὸν μικρόν του τὸν υἱὸν εἶδεν, καὶ τὸν πιάνει.

Ἐ τὸ κάτεργο τὸν ἔβαλε μὲ ὅλον του τὸν βίον.

Ἐκ τῶν δημοπρατηθέντων τῶν Καντακουζηνῶν βιβλίων σημειώνει ὁ Κροῦσιος (Τουρκογρ. Pag. 67) ὅτι ἡγόρασε χάριν αὐτοῦ ὁ Γερλάχιος ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν Πολιτικὴν Ἱστορίαν τὴν ὁποίαν ἐξέδωκε ἐν τῇ Τευρκογραφικῇ. Περισσότερα περὶ τοῦ Καντακουζηνῶν θέλεις εὑρεῖ ἐν Σελ. 211, 226 τοῦ αὐτοῦ συγγραμματος.

Ἁγίας Ἀναστασίας, ἥτοι ταλανισμός, κατὰ τῶν νῦν τῆς Ἑλλάδος ἐπισκόπων.

3. Εἰς ἓνα δὲ τῶν Νανιανῶν Κωδίκων ὑπ' ἀρ. LXXXV (ἰδ. Mss. apud Nan. Patric. Venet. Pag. 123) εὐρίσκεται «Παραίνεσις πρὸς τοὺς θέλοντας σωθῆναι μοναχοὺς ὡς ἐν συνόπτῳ τοῦ Ἐπισκόπου λαγωτάτου Κυρίου Δαμασκηνοῦ Αἰτῆς καὶ Ῥενδίνης καὶ Προέδρου Πολικνῆς, ἡ ἀρχὴ αὐτῶν Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἐπειδὴ τὸν κόσμον ἀφῆταμεν καὶ τὴν Ἀγγελικὴν ζωὴν ἐποθήσαμεν πρόπον εἶναι. » Τὸ αὐτὸ σύγγραμμα περιέχεται καὶ εἰς κώδικα ὑπ' ἀρ. CLX (ἰδ. Gr. Codd. apud Nan. Part. asserv. pag. 360) ὀλίγον τι διαφόρως ἐπιγραφόμενον «Παραίνεσις πρὸς Μοναχοὺς τοὺς θέλοντας σωθῆναι ἐν συνόπτῳ τοῦ ἐν Ἐπισκόποις ἐλαχίστου Δαμασκηνοῦ Αἰτῆς καὶ Ῥενδίνης καὶ Προέδρου Πολικνῆς (α).

4. Εἰς τὸν αὐτὸν CLX Νανιανὸν Κώδικα (Gr. Codd. etc. αὐτόθι) εἶναι προσέτι «λόγος περὶ φράσει εἰς τὸν Δεκάλογον τοῦ Μωϋσέως» ἀρχεται δέκα παραγγελίαι εἶναι. Πρέπει ἐνταῦθα νὰ παρατηρήσω ὅτι κακῶς ἐχώρισεν ὁ Φαβρίκιος εἰς τὴν Ἑλλ. Βιβλιοθήκην (Vol. VIII, p. 773 Παλ. Ἐκδ.) καὶ ὁ Harles (Vol. IX, p. 684, νεωτ. ἐκδ.) τὸν Δαμασκηνὸν τοῦτον τῶν Νανιανῶν Κωδίκων ἀπὸ τὸν Δαμασκηνὸν, τοῦ ὁποῦ ἀνέγνωσεν ὁ Ἀλλάτιος τὸ περὶ φύσεως ζώων, διότι εἶναι τὰ αὐτὰ πρόσωπον. Ταῦτα περὶ τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Περὶ δὲ Πιχωμίου τοῦ Ῥουζάνου, ὅστις τόσον κατέτρεξε τὸ βιβλίον τοῦ Ἰωαννικίου, ὡς εἶδαμεν εἰς τὰ προλαβόντα, διάφορα τινὰ καὶ ὁπωσοῦν περιέργῃ εὐρίσκονται εἰς τοὺς πολλάκις μνημονευθέντας Νανιανοὺς Κώδικας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξέδωκεν ὀλίγα εἰς τὸν κατάλογον ὁ Μιχαηρέλλιος.

Ὁ Πιχωμῖος δὲν εἶναι ἀκριβολογία ὅτι κατὰ σύγκρισιν ἔχει τὸν πρῶτον τρόπον μεταξὺ τῶν λογίων Ἑλλήνων, ὅσοι κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ἐπαιδεύθησαν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἔξω ἐντὸς αὐτῆς ἐπαρτήσεως, στοχαζόμεναι, ὅτι τὰ τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἀνέγνωσεν εἰς τὸν Ἑλλημνήμονα δὲν ἀπαναίνονται κομψόν τινα καὶ ἀρκεύοντως ἀττικὸν κάλαμον, καὶ θέλει ἐξ ἄλλων τινων, ὅσα παρκατιῶν μέλλω νὰ σημειώσω, γνωρίσῃ αὐτὸν ἀκόμη καὶ πεπαιδευμένον εἰς φιλολογικὰς, θεολογικὰς καὶ γραμματικὰς ἐξετάσεις, πλεονεχῶς ὅτι ἀπῆται ἡ κατάστασις τῶν χρόνων ἐκείνων.

Εἰς ἓνα τῶν Ἑλληνικῶν Νανιανῶν Κωδίκων ὑπ' ἀρ. CXXV. τῆς ΙΣΤ'. ἑκατονταετηρίδος εὐρίσκονται διάφορα, καὶ διαφόρου ὕλης συγγραμμάτια τοῦ Πιχωμίου, καὶ 15 ἐπιστολαί· ἀριθμοῦνται ταῦτα εἰς τὸν ὑπὸ Μιχαηρέλλiou συνταχθέντα κατάλογον τῶν Νανιανῶν Κωδίκων, οὕτως :

(α) Ἡ Πολιανὴ εἶναι τὸ ὄνομα καὶ σήμερον μιᾶς τῶν ὀκτὼ ἐπισκοπῶν τῆς Θεσσαλονίκης αὐτοῦ Πολυανῆς καὶ Βαρδινοριτῶν. » (ἰδ. Διάνοσις περὶ τῶν θρόνων τῶν Ἐκκλησιῶν τυπωθ. μετὰ τοῦ Ἐπιστολαρίου. Βενετ. 1819.)

1. Ἐν Κώδικι CXXV (Gr. Codd. Nan. pag. 258) «λόγοι διάφοροι», μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ «ὕπόμνημα εἰς τὸ γινόμενον θαῦμα παρὰ τῆς σεβασμίας καὶ προσκυνητῆς εἰκόνης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Κασσιοπαίας» ἄρχεται, μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα». Ἡ Κασσιοπαία εἶναι ἡ Παναγία τοῦ Κασσοπίου, ἡ Κασσοπίτρα εἰς τὴν Κέρκυραν.

2. Εἰς τὸν αὐτὸν Κώδικα εὐρίσκονται προσέτι αἱ ἀνωτέρω μνησθεῖσαι 15 ἐπιστολαὶ μὲ ταύτην τὴν τάξιν. 1. Ἀθανασίῳ Ναυπάκτου, ἥτις, ὑπόθεσιν ἔχουσα τὰ περὶ Καρτάνου, ἐξεδόθη, ὡς εἶδαμεν εἰς τὸν Ἑλληνομνήρονα, ἀντιγραφθεῖσα ἐν Βενετίᾳ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Κώδικος ὡς εἰκός. 2. Πατρίσῳ Δράμας. 3. Πρὸς τοὺς ἐν Βενετίᾳ χαλκογραφεῖς. 4. Μακαρίῳ τῷ ποτὲ Θεσσαλονίκῃς. 5. Ἰγνατίῳ Ἀντίσσης. 6. Μιχαὴλ τῷ καὶ Ἑρμοδῶρ τῷ φιλοσόφῳ. 7. Μανουὴλ Ἀρχοντι παραμυθητικῇ ὡς ἐκ τῆς Μονῆς. 8. Δοσιθέῳ Ξανθείας καὶ Περιθεωρίου. 9. Κυρῷ Κυριακῷ Πρεσβυτέρῳ. 10. Φιλίππῳ Καλλιγράφῳ. 11. Λαυρεντίῳ Ἀθηνῶν ποδαλγοῦντι. 12. Καλλίστῳ νεωστὶ χειροτονηθέντι Ἀθηνῶν ὡς ἐκ τοῦ προσεπὶ τῶτος. 14. Τοῖς ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Μελετίου. 15. Τοῖς ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Σταυρονικήτα.

Προσέτι εἰς τὸν αὐτὸν Κώδικα.

3. Εἰς Βησσαρίωνα Λαρίσης ἀκολουθία.

4. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἐν Ἁγίοις Βησσαρίωνα Λαρίσης.

5. Ἐκ τῶν Πτολεμαϊκῶν—Ἀρχαῖς θείαις.

6. Περὶ τῆς ἐκ τῶν θείων γραφῶν ὠφελείας, καὶ ὅτι οὐκ αἵτιοι οἱ ταύτας συγγραφάμενοι τῆς ἀσφαλείας, ἀλλ' ἡ ἡμετέρα ἀμαθία καὶ ἀμέλεια, καὶ περὶ διδασκάλων. Τοῦτο ἐξέδωκεν ὁλόκληρον ὁ Μιγγαρέλλιος (Gr. Codd. Nan. pag. 261—277). Ἐπειδὴ δὲ ἐν μέρει εἶναι περίεργον χάριν τῆς ἐξετάσεως, τὴν ὁποῖαν κάμνει ὁ Παχώμιος εἰς αὐτὸ τῶν διαφόρων εἰς διαφόρους τύπους τῆς Ἑλλάδος λέξεων καὶ ὀνομασιῶν τῶν πραγμάτων, θέλω σοῦ παραθέσει ἐξ αὐτοῦ ὀλίγα τινα δείγματα διὰ νὰ ἴδῃς, ὅτι εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ῥουζάνου εἶχεν ἤδη ἐξυπνισθῇ ἡ περὶ τοῦ ὕλικου τῆς γλώσσης περιέργεια, τὸ ὅποτον τώρα μόλις εἰς τὰς ἡμέρας μας εὔρεν εἰς τὸν μακαρίτην Κοραῖν τὴν προσήκουσαν σπουδὴν καὶ φιλολόγον ἔρευναν.

Θέλων νὰ ἀποδείξῃ ὁ Παχώμιος ὅτι ἡ ἀμαθία καὶ ἡ ἀμέλεια εἶναι τὰ αἷτια τοῦ νὰ μὴν ἐννοώμεν τὰς γραφάς, κάμνει μακρὰν παρέκδοσιν εἰς τὸ περὶ διαλέκτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης φέρων ἐπὶ λέξεως ταῦτα «καὶ νῦν ἡλλοιωθήσαν ἐπιμιγεῖσαι (αἱ διάλεκτοι) καὶ παντελῶς ἐξεβαρβαρώθησαν τῷ ῥέοντι τοῦ χρόνου, ὅθεν καὶ τὸ αἷτιον τῆς ἀγνοίας τῆς καθ' ἡμᾶς γραφῆς ἀπωλεσάντων ἡμῶν καὶ τὴν κοινὴν διάλεκτον μετὰ τοῦ τεχνικοῦ» ὑποθέτει δὲ ὁ Παχώμιος τὴν κοινὴν ἀρχαιότεραν τῶν λοιπῶν διαλέκτων, ὅθεν ἀκολουθεῖ νὰ λέγῃ, «ἔστιν ἰδεῖν ἐν τῇ δε μὲν τῇ χώρᾳ κατὰ τὴν πάλαι παρὰ»

δοσίν τινα τῆς γραφῆς ὁμολογοῦντα, ἐν ἑτέρᾳ δὲ ἑτέρα, καὶ ἐν ἄλλῃ ἄλλα, ὅπερ διὰ τὴν ἀγροικίαν τινῶν πειράσονται ἀποδείξαι »· καὶ ἐνταῦθα ἀκολουθοῦν διάφορα παραδείγματα καὶ ῥητῶς τὰ ἐξῆς: « Φρέαρ τινὲς ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, λέγουσι τὴν ὀρωρυγμένην πηγὴν καὶ *Αἰθήρα* καὶ *Κακάδην* τὴν χαλκῆν χύτραν, ἃ παρὰ τῶν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἀγνοεῖται· ὥσπερ τινα τούτων ἀγνοεῖται παρ' ἐκείνοις, οἷον *σιβὴ*, *κόρυζα*, *μυροσίη*· οἱ δὲ Κρήτες ἀγνοοῦσι πολλὰ τοιαῦτα Λατινικῶς λέγοντες διὰ τὴν τούτων ἐπιμιξίαν ἥτοι τὸν *στερωπὸν*, τὴν *ρήμην*, καὶ ἐν λαχάνοις *δαῦκον*, *κρόκον*, *βουγλώσσον*, *μακεδορήσιον*, *σάφυλον*, καὶ τὸν *λέβητα* κατ' ὀλίγον βαρβαρώσαντες *λεβέντζι* λέγουσιν, ὁμοίως καὶ ἑτέροις· ἔστι δ' οὖν ὅμως ἃ τῶν ὀνομάτων καὶ Ἑλληνικώτερον ἐκφέρουσιν ὑπὲρ τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις οἷον *ἐριφον*, *αἶγαν*, *κολοιὸν*, *κορινθαλὸν*, *στρύχτον*, *βρουρίαν*· ὁμοίως καὶ τινα ῥήματα, ἅπερ οὐκ οἶδασιν ἐν ἑτέραις χώραις, ἀλλ' ἄλλα τινα εἰς ἄλλον πίπτοντα· οἷον *ἀδημορεῖν*, *εἰρωνεύεσθαι*· καὶ οἱ ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις οὐκ οἶδασι διαφορὰν πηγῆς καὶ κροῦνου, ἀλλ' ἅπαντα βρῦσιν καλοῦσιν· οἱ δὲ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἔσθ' ὅπου καὶ πηγὴν· καὶ οἱ ἐν Σωζουπόλει τῇ κατὰ Πόντον, *κρουνόν* που· καὶ οἱ ἐν Ἀδρινουπόλει *ἰκρία* λέγουσι τινὰ ἐπιμήκη ξύλα, *στάβαρα* δὲ ἀντὶ τοῦ σταυροῦς ἐν Μακεδονίᾳ τὰ ἐν τοῖς φραγμοῖς. *Διατόρια* δὲ οἱ Ζακύνθιοι τὰ πλαγίως τούτων τιθέμενα ἐπιμήκη, καὶ οἱ μὲν ἡμετέροι ἀντὶ τοῦ ἀνάστα, *σηκώθητι* λέγουσιν οἰνοὶ *κουφίσθητι*, οἱ δὲ Κύπριοι ἑλλειπτικῶς *ἀνα* καὶ οἱ Κερκυραῖοι ὁμοίως τὸ ἐξῆς *ἄστα*· ὡταύτως Κύπριοι καὶ Κρήτες γραφικῶς λέγουσι τὸ *χαμαὶ* καὶ *ἀριστερά*, ἑτεροὶ δὲ βαρβαρικώτερον ταῦτα λέγουσι, καὶ ἀντὶ τοῦ *χαμαὶ* κάτω λέγουσι· τὸ δὲ κάτω σχέσιν ἔχει πρὸς τὸ ἄνω, καὶ οἱ κατὰ τὴν Ἀπουλίαν καὶ Σικελίαν τινὰ κατὰ τὸν νόμον τῆς γραφῆς προσφέρουσιν, οἷον *ἐκλάσε τὸν ἄρτον*, καὶ *ἄρτι παραγέγονα*, καὶ *Καρπάθιοι ἡμην* λέγουσιν ἀντὶ τοῦ ὑπὲρχον, ὡς (γρ. οἱ) δὲ Ἀρτακήσιοι καὶ Κυζικηνοὶ *ἐδάσθηνα* λέγουσιν, οἱ δὲ Πόντιοι *ἐδάσθην*, ὁμοίως καὶ *λεπάδας* ὄστρεά τινα, καὶ *βραγχία* τὰ τοῦ *ἰχθύος*, ὥσπερ δῆτα καὶ Ἑλλησπόντιοι· εὕρηται δὲ ταῦτα οὕτω καὶ παρὰ ποιηταῖς καὶ φιλοσόφοις· οἱ δὲ πλείους ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς χώρᾳ *σύρε* λέγουσιν ἀντὶ τοῦ ὑπαγε, ἔστι δὲ ἑλλειπτικὸν ἀντὶ τοῦ *σύρε* τοὺς πόδας, ἢ ἔλκε τὴν ἐδὸν· τινὲς τὸ *ἄνω* καὶ *ἔσω* κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν ἐπὶ τῶν ἀροτριώντων βοῶν λέγουσι, μὴ ἐπιστάμενοι τοῦτο ἐξ ἀμαθίας ἐν ἑτέραις χρῆσθαι, νομίζοντες ὅτι τοῖς βουσὶν τοῦτο ἴδιον οἱ βοῶν ἀλογώτεροι· ἀλλὰ καὶ παρὰ γυναιξίν ἔστι τινα ἐκφερόμενα σγελτιαστικά ἐπιβήματα κατὰ τοὺς παλαιούς, οἷον τὸ *ἰόν*, τὸ *αἰβοῦ*, ὁμοίως καὶ παρὰ Λεσβίοις τὸ *ᾶ*, ἐκπληκτικὸν ὅν, ἢ ποιητικῶς προφέρεται, καὶ τὸ *τέως* χρονικόν· ἐπαρώμενοι δὲ ποτε ἀλλήλους *καρχήνος* λέγουσι, κατ' ἐπικράτησιν παλαιάν, οὐκ οἶδασι δὲ, δι' ὅπερ τοῦτο λέγουσιν, ἔστι δὲ τοῦτο παρ' ἱατροῖς πάθος τι

συμβαῖνον πολλάκις ἐν τοῖς τῶν γυναικῶν μαῖοις, καὶ ὁ παρ' ἡμῖν κάθει-
ρος· καὶ τὸ μὲν κοινὸν οὐκ οἶδασι, τὸ δὲ πάγλοιον τέως γινώσκουσιν ἀλό-
γως· καθὰ δὴ καὶ οἱ ἐν Πόντῳ ἡλιόριον μὲν ἴσασι τὸ καρφίον, ἧλον δὲ οὐ·
καὶ οἱ ἐν Κύπρῳ, ἱππάριον μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ ἵππον, ὥς δήπου καὶ οἱ ἐν τῇ
ἡμεδαπῇ δοκάριον μὲν γινώσκουσιν δοκὸν δ' ἥκιστα, καὶ τοι ὅμοιον τοῦτο,
ὥς εἴποι τις ξύλον καὶ ξυλάριον· καὶ ἡσάριον οἶδασι τὴν λιμναίαν ὄρνιν,
νῆσταν δ' οὐδόλως, καὶ παρίππιον συνθέτως καὶ παραγῶγως, εἴτουν παρα-
συνθέτως, οὐ μὴν δὲ καὶ ἵππον, ἀλλ' ἄλογον· ἄλογον δὲ οὐ μόνον ἵππος,
ἀλλὰ καὶ βοῦς, καὶ ὄνος, καὶ ὅσα λόγον οὐκ ἔχουσι, καὶ ψαλοῦν λέγουσι τὸν
ἀγρὸν καὶ ἐκυλοῦν, ὅπερ ἀλλαχοῦ ἐλοκοπεῖν, ἀλλ' οὔτε οὗτοι, οὔτε ἐκείνοι
γινώσκουσι τι ἐστὶ ψιλόν, καὶ τί ὕλη καὶ τί ἔλος, ἐκ τούτων γὰρ τὰ παρ'
αὐτοῖς ῥήματα· ὁμοίως καὶ Ἀθωνῖται τὸ ἀπαξ ἐπίρρημα ποσότητος καὶ δις
λέγουσι καὶ οὔτοι καὶ πλείστοι, ὥς ὅταν λέγωσι δις τὴν ὥραν, ἂν δ' ἀκού-
σῃ τοῦτο ἐν βιβλίῳ, οὐ συνιούσι, καὶ οἱ μὲν Κύπριοι ἐπὶ εἰκασμοῦ ἴσως
λέγουσι οἱ δὲ λοιποὶ τάχα, καὶ τινες ἐν τοῖς νήσοις τὸν στοχασμὸν γινώ-
σκουσι, ἕτεροι δὲ οὐδαμῶς· καὶ ἄλλοι μὲν τὸ ὦ, κλητικὸν ἐπίρρημα, ἄλλοι
δὲ ἀντὶ τούτου τὸ ἔ· καὶ ἄλλοι ἀντὶ τοῦ βλέπειν τηρεῖν λέγουσιν, ἄλλοι δὲ
θεωρεῖν, ὅπερ εἰς ἄλλον νοῦν ἔρχονται, εἰ καὶ τινα οἰκειότητα ἔχουσιν· ἄλ-
λοι κυτάζειν ἴσως ἀπὸ τοῦ κυπτάζειν, καὶ οἱ μὲν Κυθήριοι τὰς μετοχὰς
ἔχουσιν ἐν συνθεῖα, ἄλλοι δὲ σπανίως, καὶ οὐχ ὥς δεῖ· καὶ ἄλλοι τὸ ἰδίω-
μα πόσως ἀναφέρουσιν, ἄλλοι τὸ ἴδιον, καὶ ἄλλοι τὸ ποσόν· μὴ γινώσκον-
τες δὲ τὸ παῖον, καὶ τοι ὥσπερ τὸ ποῖον ἀοριστούμενον γίνεται ποῖον, οὕτω
καὶ τὸ πόσον, ποσόν. Ζακύνθιοι δὲ φιλοῦσιν ἰδίως καλεῖν σκοπὸν τινὰ παρ'
αὐτοῖς σκοπιάν, καὶ Μεθυμναῖοι λειμῶνα λιβάδιόν τι, ἀνέμων δ' ὀνόματα
κρειττόνως οἶδασι Πόντιοι· οὗτοι οὐκ ἔγω λέγουσιν ὅπερ ἕτεροι δὲν ἔγω,
καὶ Κρήτες ἴντα θές, ἀντὶ τοῦ τι θέλεις· καὶ τί λές ἕτεροι, ἀντὶ τοῦ τι λέ-
γεις· ὅπερ κατ' ἀφαίρεσιν ἢ ἀποκοπὴν τε καὶ συγκοπὴν τῶν συλλαβῶν οὕτω
φέρεται, ἥτοι ἀπὸ τοῦ οὐδὲν Ἀττικοῦ δὲν ἀντὶ οὐ, καὶ ἀπὸ τοῦ τι ἐνι τὸ,
καὶ τί ἐνι τὰ, τίγτο καὶ τίγτα ὡς παρὰ Λεσβίοις, ἐξ οὗ παρὰ Κρησὶ καὶ ἄλ-
λοι· ῥαθύμοις τὸ ἴντα· καὶ σχεδὸν οὐδὲν τῆς γραφῆς ῥῆμα ὅπερ μὴ ἐν τῇ
οἰκουμένῃ φέρεται· εἰ δὲ καὶ τινα οὐ φέρεται οὐδὲν θαυμαστόν, πολλὰ γὰρ ἐν
λήθῃ καὶ ἀλλοιωσεί γεγόνασιν ἐξ ἀμελείας καὶ τῆς ἐπιμιξείας τῶν βαρβάρων,
ὥς ἐν τοῖς ἡδὴ ῥηθεῖσι βράχεσι ῥήμασιν ἀποδέδεικται· πόσα γὰρ ὀνόματα
πετεινῶν, ἑρπετῶν, τετραπόδων, φυτῶν, ἰχθύων, ζωύφιων τε καὶ κνωδάλων
καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ οὐκ οἶδαμεν. »

Εἰς τὸν αὐτὸν Κώδικα καταγράφονται προσέτι συγγράμματα τοῦ Ρουζάνου.

7. Περί Καρτανιτῶν αἰρετικῶν.

8. Περὶ τῆς τῶν Καρτανιτῶν αἵρέσεως, ὅπου, μετὰ τὴν ἀπαρίθμησην τῶν αἵρέσεων ὑποσυνάπτεται ἡ τούτων ἀνατροπὴ.

Τὰ δύο ταῦτα, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν ὀπισθεν, ἐξέδωκεν δολοκλήρα ὁ Μιγγαρέλλιος (ἐνθ. ἀνωτ. p. 275) καὶ ἐξ αὐτοῦ ὅλον τὸ πρῶτον καὶ μέρος τοῦ δευτέρου, ὁ Συντάκτης τοῦ Ἑλληνομνήμονος (Σελ. 446—52).

9. Κατὰ Λατίνων.

10. Κατὰ τὸν Φρά Μαρτί Λούτερι (ἤτοι κατὰ Μαρτίνου Λουθήρου).

Εἰς δὲ τὸν ὑπ' ἀρ. CXXVI (Gr. Codd. pag. 277).

11. Γραμματικὴ μετὰ Σχολίων.

12. Κατὰ ἀγιοκατηγόρων.

13. Περὶ εἰκόνης καὶ τῶν κατ' εἰκόνα.

14. Ὁμιλία εἰς τινὰ τῶν ῥητῶν.

15. Εἰ ἐκ θεοῦ θάνατος καὶ πῶς εἰσῆλθε.

16. Λόγος ὑπεραπολογητικός.

17. Ἐπιστολὴ Διονυσίου Ἱερομονάχου τῷ Ἀναχωρητῇ.

18. Συναγωγὴ διαφόρων κεφαλαίων, ὅτι δεῖ τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ μοναχοὺς κοινῶς βιοῦν κατὰ πάντα καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἀναγκαίοις.

19. Ἐπιστολὴ Μακαρίου τῷ ποτῇ Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης.

20. Κανὼν εἰς τοὺς ἁγίους Ἀθανάσιον καὶ Κύριλλον Ἀλεξανδρείας.

Εἰς τὸν CCCV (Gr. Codd. Pag. 511) εὐρίσκεται.

21. Παχωμίου μοναχοῦ προθεωρία εἰς τὴν γραμματικὴν. Ἐξεδόθη ὁ Πρόλογος αὐτῆς ὑπὸ Μιγγαρέλλου (ἐνθ. ἀνωτ.), καταλέγονται δὲ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Παχωμίου ὅλα σχεδὸν τὰ μέχρις αὐτοῦ Ἑλληνικὰ γραμματικὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων λέγει ὅτι συνεράνισε τὴν ἰδικήν του.

Ἀκολουθοῦν εἰς τὸν αὐτὸν Κώδικα.

22. Γραμματικὴς εἰσαγωγὴ κατ' ἐπιτομὴν μετὰ Σχολίων Παχωμίου, ἡ αὐτὴ πιθανῶς καὶ ἡ ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 11.

23. Κανόνες ὀκτὼ, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἕκτος εἰς τὸν ἅγιον Παχώμιον.

24. Διάφοροι ἐπιστολαὶ καὶ λόγοι, εἰς ἐκ τούτων ἐξεδόθη ὑπὸ Μιγγαρέλλου. (Gr. Codd. p. 261).

25. Ὁ Δουκάγγιος φέρει ὀλίγας λέξεις εἰς τὸ γλωσσάριόν του ἀπὸ παράφρασιν τινὰ τῶν χρησμῶν Λέοντος τοῦ σοφοῦ εἰς κοινούς στίχους ὑπὸ τὸ ὄνομα Παχωμίου τοῦ Ῥουζάνου, εἰς τὰς φεραμένας λέξεις *ποντίκιν, κάπα, καπάτος, προσθέτων, apud Rhusanum, in Paraphrasi Vatic.* Ὁλόκληρος ἡ παράφρασις αὕτη εὐρίσκεται εἰς ἕνα τῶν ἐν Ὁζωνίῳ Βαροκκιανῶν Κωδίκων ὑπ' ἀρ. 145, χωρὶς ὄνομα ὅμως τοῦ παραφράσαντος ἀρχεται

Ἐφαγε τὸ μιὰρὸν ποντίκιν, τὸ βιστάγιν τῆς κανδήλας

Κ' ἐτ' ἀκίσθη ἡ κανδήλα, καὶ ἐσδέσθη ἡ φωτιά,

Εἰς οὐδέν μέρος, ὅπου τὸ ὄνομα τοῦ Παχωμίου φέρεται εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν καταλεχθέντων συγγραμμάτων, γίνεται μνεία περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Μ' ὅλον τοῦτο ἀπὸ τὰς λέξεις καὶ φράσεις τοῦ ἀνωτέρω περὶ γλωσσῶν τε-
μαχίου, ὅπου αὐτὸς παρατηρεῖ τί γνωρίζουσιν καὶ τί ὄχι οἱ ἡμέτεροι, οἱ καθ' ἡμᾶς, οἱ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ ἀπὸ τὸ νὰ συνέγραψεν ἀκόμη ἀκολουθίαν καὶ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βησσαρίωνα, τοῦ ὁποίου τιμᾶται ἐξόχως ἡ μνήμη εἰς τὰ μεθόρια Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας, δύναται νὰ συμπερανθῇ ὅτι ἐγεννήθη ὁ Παχώμιος εἰς κανὲν μέρος ἐκείνης τῆς Περιχώρου· πλὴν ὅμως ἀπὸ τὰ δια-
φορα αὐτοῦ συντάγματα ἐξάγεται τοῦτο, ὅτι περιῆλθεν πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος, καὶ διέτριψεν ὀνομαστὶ εἰς τὴν Κέρκυραν, ὅπου ἔγραψε περὶ τοῦ θαύματος τῆς Κασσσιπίτρας, καὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον ἀκόμη, τῆς ὁποίας ἀνα-
φέρει εἰς τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον τὸ ὅρος τὸν Σχοπὸν· ἐτι πλέον πιθανὸν κά-
μνουςι τοῦτο καὶ τὰ διὰ νεωτέρας χειρὸς σημειούμενα εἰς τὴν 222 σελίδα τοῦ CCV Νασιανοῦ Κώδικος (Gr. Codd. Nan. pag. 514) ταῦτα. « Τὸ παρὸν βιβλίον εἶναι τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, τοῦ εἰς τὰ κρημνὰ τῶν βουνῶν Ζακύνθου, καὶ ἦτον τοῦ Παχωμίου τοῦ Ῥουζάνου, καὶ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὅλον, καὶ αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη. » Ἄλλ' ἱκανὰ φίλε ταῦτα, ἐγὼ δὲ παύω εὐχόμενός σε ὑγιαίνειν καὶ εὐδαιμονίαν.

ΤΑ ΚΑΤΑ

ΑΔΚΥΟΝΙΔΗΝ ΤΟΝ ΜΕΓΑΡΕΑ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος, ὅρα Φυλ. ΚΑ').

Εἶπε μὲν τῇ Κηφισοίδι ταῦτα ὅσα καὶ τῇ Κορίνῃ, ἀλλ' εὐπρεπέστερον!

— Καὶ δίδοται, ἀνέκραξεν ἡ νεάνις ἀτάραχος, δίδοται, ἂν μὴ σ' ἀγα-
πήσω, νὰ δυστυχῇς;

— Ὦ! ναὶ καὶ ἡ δυστυχία μου ἔσται ἀνωτέρα πάντος λόγου.

— Λυποῦμαι, ὅτι ἐγὼ ἀγνοῶ τί ἐστὶν ἔρως.

— Ὦ! καλὴ μου Κηφισοίς, καὶ τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅτι νεάνις, πε-
ποικισμένη τὸ δελεαστικόν ἐκεῖνο μειδίωμα, τὸ τρυφερὸν ἐκεῖνο βλέμμα,